

Cuvinte cheie: Bistrița, presa săsească, 1862-1876, Bistritzer Wochenblatt.

Schlüsselwörter: Bistritz, sächsische Presse, 1862-1876, Bistritzer Wochenblatt.

Bistrița a reprezentat un caz aparte în rândul orașelor săsești. Alături de Reghin și de hinterland-ul lor, au format în Evul Mediu așa numitul district al Bistriței, Nösnerland, o locuire aparte. Erau așezări săsești, care se bucurau de privilegiile regale, dar în același timp nu făceau parte din Pământul Crăiesc.

Bistrița era un burg săsesc atestat documentar în anul 1274, devenind un important centru comercial și meșteșugăresc. Epoca modernă va găsi orașul într-o amplă transformare urbanistică. Dacă la începutul secolului al XIX-lea avea în jur de 4.000-4.600 de locuitori, în anul 1857 numărul acestora va ajunge la 5.788 dintre care 4.245 erau sași, 1.255 români, 40 de maghiari și 248 de rromi. Vedem aici o preponderență a numărului vorbitorilor de limbă germană, care reprezentau 73,2 % din totalul populației¹.

Evoluția populației va fi ascendentă și cu ocazia recensământului din 1880 avem 8.063 locuitori. Erau 4.733 de sași, 2.097 români, 542 maghiari, 385 evrei, 162 rromi și 127 reprezentau alte grupuri etnice. Avem de a face cu o scădere semnificativă a rolului germanilor, care de această dată reprezentau doar 58,7% din locuitorii urbei².

Rolul meșteșugăresc și comercial al orașului se va dovedi a fi preponderent și, în 1855, Camera de Comerț și Industrie brașoveană se va implica masiv în ridicarea unei Case de Credit. Tot în perioada neoabsolutistă în oraș va fi instalată o garnizoană militară, care, în contextul desființării regimentului de graniță de la Năsăud și a complicării Problemei Orientale prin izbucnirea războiului Crimeii avea rolul de a apăra granița de est transilvană³.

De un renume deosebit se bucura și Gimnaziul evanghelic săsesc, al cărui renume va crește prin intermediul celor doi rectori, care vor conduce destinele liceului în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Este vorba de profesorul Heinrich Wittstock (1826-1901) și de Gottlieb Budaker (1825-1902). Aceștia se vor remarca atât prin intermediul reformelor în domeniul educațional cât și prin dezvoltarea bibliotecii gimnaziale, a cărui număr de cărți va crește cu peste 900 de volume⁴.

Pe lângă gimnaziu existau două școli elementare evanghelice, una de fete și alta de băieți, o școală populară de fete, iar românii aveau o școală confesională. În această perioadă va lua ființă și o școală de stat cu limba de predare germană⁵.

În anul 1869, se va deschide o Școală de agricultură, care, alături de școlile similare de la Mediaș, Sibiu și Feldioara introduc Bistrița în circuitul școlilor confesionale profesionale ale sașilor ardeleni⁶.

1 Otto Dahinten, „Geschichte der Stadt Bistritz in Siebenbürgen” in *Studia Transilvanica*, Böhlau Verlag, Köln, Wien, 1988, pp. 41-46.

2 *Ibidem*.

3 *Ibidem*, pp. 136-137.

4 *Ibidem*, p. 145.

5 Gustav Zikeli *Bistritz zwischen 1880-1950. Erinnerungen eines Buchdruckers*, Verlag Südostdeutsches Kulturwerk, München, 1989, p. 43.

6 Despre apariția și evoluția școlii vezi la: Hans Acker, *Die deutschen Landwirtschaftsschulen in Siebenbürgen. Zur Geschichte der deutschen Ackerbauschulen in Bistritz, Marienburg, Mediasch und Hermannstadt 1870-1945*, Wort und Welt Verlag, 1990, pasim.

Nicolae TEȘCULĂ

Muzeul de Istorie Sighișoara

e-mail: nicolae_tescula@muzeusighisoara.com